

Stichting De Groninger Poldermolens (SDGP)

Verslag uitgeoefende activiteiten 2025 (secretarieel jaarverslag 2025)

1. Bestuurssamenstelling

De samenstelling van het bestuur van Stichting De Groninger Poldermolens (SDGP) was in 2025 als volgt: J. (Jan) Oomkes (voorzitter), W.G. (Wim) Huisman (secretaris), S.J. (Stoffer Jan) Haan (penningmeester), R.P. (Remt) Meijer (lid), S.J. (Sietske) Hilhorst-Elzinga (lid namens het Algemeen Bestuur van waterschap Noorderzijlvest), B. (Bert) Wiersema (lid namens het Dagelijks Bestuur van waterschap Noorderzijlvest).

Op 17 december is P.J.G. (Peter) Zomerdijk tot het bestuur toegetreden (als lid).

2. Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar 2025 zeven keer en wel op 29 januari, 19 maart, 7 mei, 25 juni, 3 september, 29 oktober en 17 december. Bestuursvergaderingen worden gehouden in de DB-kamer van het kantoorpand van waterschap Noorderzijlvest te Groningen.

Bestuursvergaderingen worden als regel bijgewoond door ing. A.K. (Anne) Wieringa van Wieringa bouwadvies, gevestigd te Winsum (technische advisering); door medewerker Nikki Riepma van Kantoor Vreugdenhil, administratieve & secretariële dienstverlening, gevestigd te Uithuizermeeden (voor de uitvoering van onze financiële administratie) en door adviseur molenaarswoningen G. (Gerard) Zeemans, werkzaam als senior projectleider bij waterschap Noorderzijlvest (laatstgenoemde is op 23 november 2025 met pensioen gegaan; in zijn opvolging zal z.s.m. worden voorzien).

3. Onze missie

Ook in 2025 hebben we uitvoering kunnen geven aan onze missie, die als volgt luidt:

- het in stand en werkende staat houden van al onze molens door onderhoud en restauratie;
- ze als maalwerktuig beschikbaar te stellen aan vrijwillige molenaars (draai- en maalvaardig houden) en aan molenaars in opleiding;
- en door ze open te stellen voor het publiek.

Behalve 18 molens (17 poldermolens en 1 korenmolen) beheert en onderhoudt onze Stichting ook 3 molenaarswoningen.

4. De volgende onderwerpen stonden in 2025 o.a. ter bespreking / ter besluitvorming op de agenda

Algemeen. In elke bestuursvergadering staan molenaars, molens, molennerven (incl. molenbiotoop), molenaarswoningen, molendagen en overige molengerelateerde onderwerpen standaard op de agenda, en verder: de vaststelling van het verslag van de vorige vergadering, de stand van zaken betreffende uit te voeren acties (incl. aandachtspunten), ingekomen en uitgegane stukken, uitnodigingen, rapportages, evaluaties, inventarisatie nieuwe onderwerpen, vaststelling datum volgende vergadering en rondvraag.

Bekostiging/Financiering. Een heel belangrijk, regelmatig terugkerend bespreekonderwerp is de bekostiging en financiering van het onderhoud en de restauratie van molens: monitoring van de staat van onderhoud, planning en control onderhoud en restauratie, het opvragen en beoordelen van offertes (uitbesteed aan onze technisch adviseur), het aanvragen van gelden bij het waterschap (Noorderzijlvest), subsidies bij gemeenten (waarin onze molens staan) en de provincie (Groningen), aankloppen bij maatschappelijke fondsen (zoals het Cultuurfonds), BRIM/SIM (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten/Subsidie Instandhouding Monumenten), cofinanciering, financiële verantwoording, de jaarrekening en het jaarverslag enz. Technische en financiële zaken worden voorbereid en uitgevoerd door onze adviseurs.

Het onderhoud van/aan onze molenaarswoningen en de bekostiging ervan is ook een regelmatig terugkerend bespreekonderwerp. Er is in 2025 een meerjarenonderhoudsplan (mjop) voor opgesteld.

De belangrijkste onderwerpen op de agenda van onze bestuursvergaderingen in 2025 waren:

- 29 januari
- opdrachtverlening technische advisering 2025 en opdrachtverlening uitvoering financiële administratie 2025
- subsidieaanvraag 2025 bij waterschap Noorderzijlvest
- GRRG (Groot onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen): subsidie provincie en eigen bijdrage)
- bestuurssamenstelling: werving nieuwe, jongere bestuursleden
- vaststelling verslag uitgeoefende activiteiten 2024 (secretarieel jaarverslag 2024)
- waarhuizen, POM-status? (Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud)
- gebruiksovereenkomst korenmolen Wilhelmina (*herhaaldelijk op de agenda*)
- 19 maart
- jaarrekening 2024 en begroting 2025
- jaarverslag 2024 molenaars (opvallende opmerkingen)
- organisatie voorjaarsbijeenkomst (15 apr)
- 7 mei
- uitnodiging en rapportage vergadering Platform moleneigenaren (9 apr)
- evaluatie voorjaarsbijeenkomst (15 apr)
- 2025: jaar van de molenbiotoop
- mjop: meerjarenonderhoudsplan molenaarswoningen (*vaker op de agenda*)
- leidraad bestemming, uitvoering/afhandeling ingekomen financiële stukken
- vaststelling vaste vergaderplaats najaarsbijeenkomsten
- 25 juni
- Groninger molenweekend
- verzekering molenaars
- 150-jarig bestaan van onze poldermolen De Palen te Westerwijtwerd in 2026
- 3 september
- verslag overleg met molenaars korenmolen Wilhelmina
- afwerking diverse projecten (aandachtsmolen: de Hilmahuister)
- actualisatie website, molenfolder; molenfietsroutes opstarten?
- 29 oktober
- brief aan B&W Eemsdelta over subsidiebesluit
- rapportage bijeenkomst Groninger Wind te Heiligerlee (9 okt)
- vaststelling agenda najaarsbijeenkomst met molenaars te Aduard (19 nov)
- 17 december
- evaluatie najaarsbijeenkomst met molenaars
- bijdrage 2025 van waterschap Noorderzijlvest voor Stichting De Groninger Poldermolens (SDGP) en begroting 2026 van SDGP voor het waterschap
- offerte technisch advies 2026
- offerte uitvoering financiële administratie 2026
- gebruiksovereenkomst korenmolen Wilhelmina (*herhaaldelijk op de agenda*)
- vaststelling data bestuursvergaderingen in 2026 en bijeenkomsten met molenaars in 2026

5. Excursies

Er zijn in 2025 geen excursies georganiseerd.

6.a Bijgewoonde bijeenkomsten / vergaderingen

Bijeenkomsten van het Platform moleneigenaren, georganiseerd door Erfgoedpartners, werden bijgewoond op 9 april en op 18 november in het Berlagehuis te Usquert. Op 9 april stonden de volgende onderwerpen centraal op de agenda: de roedenproblematiek en het jaar van de molenbiotoop, op 18 november veiligheid op de molen, de biotoop van molen Adam te Delfzijl (gem. Eemsdelta) en opnieuw de roedenproblematiek. De werkgroep Molenvisie deelde mee begin 2026 de visie te zullen

presenteren. Er is ook aandacht gevraagd voor en besteed aan de cursus molengids en aan de molenleskist.

Op 9 oktober was er een bijeenkomst van Frisse Wind in museum Slag bij Heiligerlee te Heiligerlee, bijgewoond door onze voorzitter en secretaris. De organisatoren waren Erfgoed in Groningen, molenwerkgroep Oost-Groningen en het Gilde van Molenaars. De onderwerpen waren: 'Historie museum' door Derwin Schorren, historicus en raadgever Erfgoed in Groningen; 'De molen en zijn omgeving' en 'Communicatie' door Luuk van Term, communicatie en marketing De Hollandsche Molen. Daarna brachten beide bestuursleden nog een bezoekje aan Molema, aannemers-, restauratie- en molenmakersbedrijf te Heiligerlee.

6.b Molenadviesraad De Hollandsche Molen (DHM)

Onze voorzitter (en een bestuurslid als vervanger bij zijn verhindering) maakt deel uit van de Molenadviesraad van De Hollandsche Molen (DHM). De Molenadviesraad adviseert De Hollandsche Molen gevraagd en ongevraagd over het door de vereniging te voeren beleid zoals omschreven in artikel 2 van de statuten (van DHM). Hieronder vallen met name onderwerpen betreffende subsidiëring van instandhouding van molens, technische advisering, biotoopbeleid en beheeraspecten. In 2025 is één keer fysiek (in Soest) en één keer digitaal deelgenomen aan een overleg. Een van de besprekonderwerpen was (nogmaals) de wijze van verzekeren van molens.

7. Vrijwillige molenaars

Al onze molens hebben een 'vaste' vrijwillige molenaar (tevens molengids); een aantal molens heeft een molenteam. Ruim 30 molenaars (meest mannen, maar ook een zestal vrouwen) houden onze 18 molens draaiend(e). Het aantal molenaars is in 2025 met 4 toegenomen en met 1 afgenomen (per saldo: + 3). Af en toe meldt zich een nieuwe, jonge(re) molenaar of een molenaar van elders, een enkele keer stopt iemand ermee (vanwege leeftijd, verhuizing of anderszins). De gemiddelde leeftijd van onze actieve molenaars ligt tussen 55 en 60 jaar. Er staan geen reservemolenaars in ons bestand (wel twee molenaars in opleiding). De partner van een van onze molenaars is 'hulpmolenaar'.

De 'werkrelatie' tussen bestuur en molenaars is geregeld in een overeenkomst (gebaseerd op de modelovereenkomst 2016 van De Hollandsche Molen). Deze overeenkomst (waar de bijlage Veiligheids- en Gezondheidsbeleid deel van uitmaakt) is met elke molenaar gesloten.

8. Jaarverslag molenaar(s)

De molenaars maken elk jaar een jaarverslag (van belang voor de molen, de molenaar, het bestuur, het waterschap en het archief) aan de hand van een aantal vaste items, zoals het aantal draai- en maaluren, klein onderhoud aan molen en molenerf, veiligheid, openstelling op gewone en bijzondere dagen, bezoekersaantallen; met aanvullingen naar eigen inzicht, bijv. weersomstandigheden, bezoekersgroepen, foto's. De verslagen worden verzameld, geanalyseerd en op papier bewaard (in de toekomst digitaal). De analyse wordt in een bestuursvergadering besproken.

9. Bijeenkomsten met molenaars

Traditiegetrouw organiseert het bestuur jaarlijks twee bijeenkomsten met molenaars: een voorjaarsbijeenkomst en een najaarsbijeenkomst. Gelet op het feit dat onze molenstichting is ontstaan uit drie voormalige molenstichtingen (Fivelingo, Hunsingo en Westerkwartier) vinden de (voorjaars)bijeenkomsten afwisselend in deze regio's plaats. In 2025 is besloten de najaarsbijeenkomst in steeds dezelfde plaats en locatie te houden, namelijk in Aduard (mfc De Meeden), redelijk centraal gelegen in het hele SDGP-gebied.

Bijeenkomsten met molenaars worden altijd goed bezocht. Het zijn ontmoetingen tussen het bestuur en de molenaars en tussen molenaars onderling. Na afloop is er alle gelegenheid voor informele en persoonlijke zaken (onder het genot van een hapje en een drankje).

9.a De voorjaarsbijeenkomst

De voorjaarsbijeenkomst vond plaats op 15 april ('s avonds). Hieraan voorafgaand kon onze poldermolen Meervogel te Hoeksmeer worden bezocht. De vergadering werd gehouden in dorps huis Weesterheem te Garrelsw eer.

Op de agenda stonden o.a. de volgende onderwerpen: mededelingen door de voorzitter, stand van zaken betreffende de restauratie- en onderhoudsbehoefte 2025 van onze molens door onze technisch adviseur en verder: voortgangsrapportage werkzaamheden molenaarswoningen door onze adviseur molenaarswoningen.

9.b De najaarsbijeenkomst

De najaarsbijeenkomst werd gehouden op 19 november in multifunctioneel centrum De Meeden te Aduard. De voorzitter besteedde in zijn openingswoord allereerst aandacht aan twee (vrouwelijke) jubilarissen: 25 resp. 40 jaar molenaar. Beiden werden hartelijk bedankt voor hun jarenlange inzet voor de molen en gewaardeerd met een paar presentjes. Ook nu werd de nodige aandacht besteed aan de stand van zaken betreffende onderhoud en restauratie van molens (en de veiligheid in en om de molen), aan de behoefte aan onderhoud van onze drie molenaarswoningen en de stand van de uitvoering daarvan door respectievelijk onze technisch adviseur en adviseur molenaarswoningen. De molenaar van De Eendracht te Sebaldeburen verhaalde in woord en beeld over zijn 50-jarig (!) molenaarschap.

10. 'Jarige' molens

Al onze molens zijn ouder dan 100 jaar. Aandacht wordt besteed aan het 150-jarig en 200-jarig bestaan van een molen. In 2025 bestond geen van onze molens 150 of 200 jaar. In 2026 bestaat poldermolen De Palen te Westerwijtw erd 150 jaar. Er wordt in overleg met de molenaar op gepaste wijze aandacht aan besteed.

11. Publiciteit: persberichten

Naar aanleiding van de terugplaatsing van de roeden van onze poldermolen de Zilvermeeuw te Onderdendam hebben we (op verzoek van de provincie Groningen) een persbericht hierover uitgegeven (sep 25).

Eind oktober zijn de laatste twee informatieborden geplaatst (bij de Westerhorner en bij de Zwakkenburger). Naar aanleiding hiervan is ook een persbericht opgesteld en naar de regionale kranten gestuurd. In beide gevallen is het bericht met foto gepubliceerd.

Begin november verscheen in een regionale krant een persbericht met foto met als opschrift 'Tweede molenaar voor de Kloostermolen te Garrelsw eer'. Het bericht was opgesteld door de eerste molenaar van deze molen. De voortgang van de Kloostermolen (draaien en malen) is door toetreding van een jonge molenaar voor de toekomst veiliggesteld.

Ook op deze manier brengen wij en anderen onze molens onder de aandacht van het publiek en de wereld om ons heen.

12. Nationale Molendag

Tijdens dit evenement, georganiseerd door Vereniging De Hollandsche Molen, openen honderden molenaars in ons land de deur(en) van hun molen voor het publiek. Er vinden rondleidingen, demonstraties en diverse activiteiten voor de bezoekers plaats (voor volwassenen en kinderen). In 2025 was de Nationale Molendag op zaterdag 10 en zondag 11 mei. Hieraan is ook door zo veel mogelijk van onze molenaars met 'hun' molen deelgenomen.

13. Groninger Molenweekend

Het Groninger Molenweekend was op zaterdag 14 en zondag 15 juni. Het heeft als doel 'mensen bij de molens in hun buurt en de hele provincie te betrekken'. Tijdens dit weekend zijn zoveel mogelijk 'Groninger' molens geopend voor het publiek. Molenaars en molengidsen organiseren diverse activiteiten voor de bezoekers. De organisatie was in handen van Erfgoedpartners en Centrum Groninger Taal & Cultuur (thans Erfgoed in Groningen geheten). Ook hieraan is door onze molenaars zo veel mogelijk deelgenomen.

Het bestuur heeft het traditionele rondje tijdens het Groninger Molenweekend langs de molens/molenaars ook dit jaar weer gemaakt: de bestuursleden bezoeken elk 3 molens en bezorgen de molenaars een paar presentjes als blijk van waardering voor de zorg voor onze molens. Dit werd door de molenaars weer op prijs gesteld.

14. Open Monumentendag

Onze molenaars hebben ook zo veel mogelijk deelgenomen aan Open Monumentendag op zaterdag 13 en zondag 14 september. Het thema was Erfgoed en Architectuur. Op Open Monumentendag worden gewoonlijk niet vrij toegankelijke monumenten gedurende een of twee dagen opengesteld voor publiek.

15. Externe contacten

Structureel c.q. incidenteel waren er contacten met: waterschap Noorderzijlvest, waterschap Hunze en Aa's, wetterskip Fryslân, de gemeenten waarin onze molens staan (Groningen, Westerkwartier, Het Hogeland, Eemsdelta), de provincie Groningen, Erfgoedpartners en Centrum Groninger Taal & Cultuur (thans Erfgoed in Groningen geheten), Het Groninger Molenhuis, De Hollandsche Molen, het Gilde van Molenaars, Molenstichting Midden- en Oost-Groningen, Molenstichting Winsum, Monumentenwacht Groningen, Het Groninger Landschap, Landschapsbeheer Groningen (relatie in 2025 geëindigd), subsidiënten, verzekeraars, molenonderhoud- en molenrestauratiebedrijven en met Google (gelet op de windvang van molen Zuidwendinger).

16. Contactgegevens

Voor contactgegevens (postadres, bezoekadres, e-mailadres, telefoonnummer) van en nadere informatie over Stichting De Groninger Poldermolens: zie www.degroningerpoldermolens.nl.

Aldus vastgesteld in de bestuursvergadering van 28 januari 2026